

Haanja Kool

8. klass

Elo Sarik

TRIIBULISE PÕRANDAVAIBA HEEGELDAMINE

Loovtöö

Juhendaja: Kersti Aasa

Haanja 2022

Sisukord

Sisukord	2
Sissejuhatus	2
1. Kaltsuvaiba ajalugu	4
2. Vaiba heegeldamine	5
Kokkuvõte	9
Kasutatud kirjandus	10

Sissejuhatus

Otsustasin loovtööks heegeldada triibulise põrandavaiba. Mind inspireerivad just triibulised kaltsuvaibad. See otsus tuli osaliselt ka sellest, et kui me käsitöös õppisime ringselt heegeldamist, siis ma lootsin, et hakkame ümmargust vaipa heegeldama. Aga me ei võtnud tunnis nii suurt ülesannet ette. Oma töös kirjeldan ma vaiba heegeldamist kui tööprotsessi ja lisaks uurin ka veidi kaltsuvaiba ajalugu.

1. Kaltsuvaiba ajalugu

Esimesed kaltsuvaibad olid olemas juba 2000 aastat tagasi. Rändhõimud kasutasid neid oma eluasemete soojustamiseks. Keskajal kasutati vaipu põrandate ja seinte katmiseks, et ruum poleks liiga niiske. Vaibad muutsid ruumid ka hubasemaks. Vaipadesse on kootud oma aja sümboleid ja ajalugu. Neid on kasutatud ka voodi- ja saanikatetena ja ka lihtsalt tekkidena. Tänapäeval kasutatakse vaipu lihtsalt kodu sisustamiseks. Eesti kaltsuvaiba eelkäija on sõba. Sõba on suur, tekitaoline räät, mida kasutati nii teki kui ka riietusesemena. (2000 aastat vana kaltsuvaip, 2021)

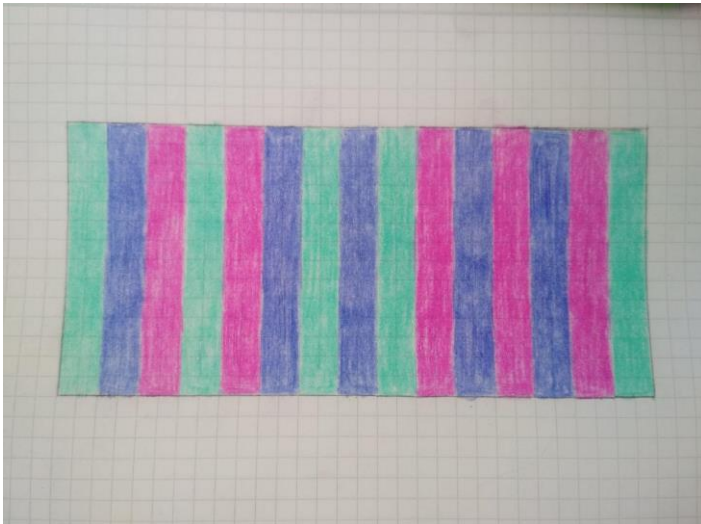
2. Vaiba heegeldamine

Kõigepealt oli vaja valida värvid ja lõngad. Esialgu mul kavandit polnud, mõtlesin lihtsalt oma peas, mis värvid mulle meeldiksid ja kas need ka vaibas kokku sobiksid. Mul oli välja mõeldud mitu erinevat värvikombinatsiooni. Otsustasin türkiissinise, fuksiaroosa ja tumesinise kasuks. Siis oli vaja saada lõngad. Kuna oli karantiiniaeg, siis tellisime emaga lõngad e-poest pildi ja kirjelduse järgi. Ja hiljem selguski, et lõngad (vt Joonis 1) olid erineva jämedusega ja tegid vaiba heegeldamise keeruliseks.

Joonis 1. Vaibalõngad (autori erakogu)

Joonistasin ka mõned kavandid (vt Joonis 2), mõeldes, kuidas võiksin värvidega mängida, kas teha süsteemne värvide vahetus või kavandada see kuidagi teisiti. Kavandid ei läinud kasutusse, sest mulle ei meeldinud ette mõeldud süsteemid. Tundus, et lihtsam on peast teha ja läheneda vaiba heegeldamise loominguliselt..

Joonis 2. Üks kavanditest (autori erakogu)

Kuna plaanisin teha vaiba umbes 160 cm pika ja 75 cm laia, siis oli vaja teha proovitöö (vt Joonis 3), et arvutada vajalik silmuste arv. Proovitöö tegin 10 silmaga ja töö laiuseks sain 15,5 cm. Seega oli mul vaja alustuseks teha 48 ahelsilmust.

Joonis 3. Proovitöö (autori erakogu)

Mida suuremaks vaip läks, seda füüsiliselt raskemaks muutus heegeldamine- mu käsi väsis üpris kiiresti, sest vaip muutus aina raskemaks. Ma alustasin heegeldamist 2021. aasta mais. Kuna mu lõngad olid erineva jämedustega, oli vaip üpris ebaühtlane. Aga see sai hiljem lahendatud.

Selle aasta märtsi alguses oli vaip peaaegu valmis. Lõpu heegeldasin koolis. Kui heegeldamisega oli kõik, aitas õpetaja ääred ühtlaseks ajada (vt Joonis 4). Tegelikult oli äärte

korrigeerimine vaiba heegeldamise juures kõige tüütum töö. Sealjuures tekkis palju lõngaotsi ja kõik otsad oli vaja ühekaupa peita ning kinni nõeluda, et vaipa raputades/kloppides otsad lahti ei läheks. Pärast seda ma pressisin vaiba korralikult läbi ja vaip saigi valmis (vt Joonis 5).

Joonis 4. Ebaühtlased ääred (autori erakogu)

Joonis 5. Valmis vaip (autori erakogu)

Heegeldamine võttis peaaegu aasta. Täpsemalt umbes 8,5 kuud. Muidugi, kui mitte arvestada eelmist suve ja aega, mil ma tegelikult ei heegeldanud. Pidevalt tegelesin umbes kaks kuud.

Kokkuvõte

Pärast kahte aastat elamist teadmises, et võiksin hetkel tegeleda loovtööga, on lõpuks kõik tehtud. Töö käigus tundsin, et kui oleksin võtnud veidi rohkem aega oma loovtöö teema läbimõtlemisele, oleks seda tööd palju lihtsam teha olnud. Motivatsiooni heegeldamiseks oli mul vaid esimesel kuul. Oleksin loovtöö teema valimisel võinud mõelda, mis mulle meeldib või mida ma viitsiksin pikaajaliselt teha. Siis oleks töö kindlasti kiiremini valmis saanud.

Õppisin töö jooksul ka seda, et mõttekam on minna poodi kohale lõngasid valima. Siis võid olla kindel, et saad sama jämedusega lõngad: erineva jämedusega lõngu kasutades tuli vaip väga ebahühtlane.

Suureks abiks oli mulle ema, kes aitas teema välja mõelda ja seda ka teostada ning muidugi ka õpetaja Kersti Aasa, kes aitas mul mu tööd parandada ja viimistleda.

Kasutatud kirjandus

2000 aastat vana kaltsuvaip. (2021). <https://koduvaip.ee/2000-aastat-vana-kaltsuvaip/>
(31.03.2022)